

tesni in prekratki. Živina je sedaj sploh večja kakor nekdanj. Žal, da še noveji čas hleve prekratke zidajo. Tako je otežkočeno hleve snažiti in živali pogosto ležijo v nesnagi in mokroti. Govedi je oboje nevšečno in trpi posebno od mokrote, če je mrzlo; kajti mokrota, katere se dlaka navzame, začne po živinski gorkoti prehajati v sopuh.

Pri tem pa gre mnogo živinske gorkote v zgubo, katero mora žival zalagati s tem, da več krme povžije. Od te krme pa nima posestnik nobenega haska. Sploh pa mokrota ne ugaja zdravju živali. Mokri hlevi, vlažna ležišča škodujejo zdravju in manjšajo korist, kateri bi sicer od živinorejstva imeli. Kriva je pa misel, da mokri hlevi več gnoja dajejo; množina in dobrota gnoja je zavisna od krme, ki se živini polaga, in od nastelje, a ne od mokrote v hlevu.

Kdor hoče kolikor le mogoče najbolj izkoristiti svoje živali, ta jim naj skrbi za suha ležišča ter naj debelo nastilja, ali če nastelje nima dovolj, naj tako hlevni pod nagne, da bode gnojnica odtekala in bode mogoče vsak dan gnoj pokidati.

Jako važna v isto svrhu je primerna gorkota v hlevu.

Goved sicer ni tako občutljiva proti mrazu kakor konj. Vendar se najbolje občuti pri temperaturi 10 do 12° R. in tedaj povžito krmo tudi najčisteje prebavi. Izkušnje učijo, da živali potrebujejo tem več hrane, čem bolj mrzlo imajo v hlevih. Kedar temperatura leze pod 8° R., tedaj treba je pri vsaki stopinji 5—7% več pokladati. Če pa gre kvišku temperatura od 8° do 13°, tedaj pa se 2 do 3% manje pokladati more. Ti učinki so tako važni, da jih tudi navadni kmetovalec ne more čisto prezirati, ako noče velike škode trpeti.

V dobro vgreteh hlevih, kjer temperatura 8 do 12° R. kaže, dobivamo od živali stalno enakih koristi. Kedar pa žival v hlevu zmrzava, potrebuje za tretjino ali tudi za polovico več krme, da nam enakih koristi daje, kakor sicer. Kajti velik del krme se prebavi za narejanje toplote. Ako pa zmrzavajoči živini ne polagamo zadosti krme, tedaj pa nam shujša. — Pridejo iz zime jako suhe, mršave živali, da se do sv. Janeza komaj zopet popravijo. Da pri takih razmerah gospodarstvo ne more prospevati, čeravno se kmetovalec mnogo trudi in veliko štedi, to je vendar umevno. Vendar, da nas čitatelji prav razumejo, opomnimo, da temperatura tudi previsoka biti ne sme, nikakor ne 14 ali 15° R., ker je to škodljivo. Prava mera velja tudi tukaj. V dobro zaprtem hlevu bi naj vedno obesen bil kak gorkomer ali termometer. G. G.

Sredstvo, če se krave nočejo pojati.

Kot tako sredstvo priporočuje se volčja jagoda (Paris quadrifolia), rastlina, katere se v naših gozdih obilo nahaja in ki je v vseh svojih delih strupena. Za rabo vzamejo se take rastline, ki so uže dorastle, pa še ne cvetele. Eni kravi zadostuje 8 tacih rastlin, če je pa slabotna, tudi 6. Rastline se razrežejo ter s soljo in kruhom pomešane in zjutraj kake tri ure pred krmenjem kravi dajo. Učinek se mora v teku treh dni poznati, če ne se pa še v drugič in tretjič s tem sredstvom ponavlja. Ako tudi v tretjič nič ne pomaga, potem ne preostaja družega kot kravo prodati mesarju. To sredstvo dano kravam v gori navedeni množini je drugače neškodljivo ter na vsak način dosti bolje kot pa španjske muhe ali pa kako drugo tem podobno zdravilo.

Vzrejevanje žebet na manjših kmetijah.

(Konec.)

V drugem in tretjem letu ne potrebujejo žebeta tolike postrežbe; so sploh z manjšim zadovoljna; če imajo poleti dobro pašo ali obilno zelene krme, zadovoljna so pozimi z mekinami in senom, kojemu se dodene nekaj repe, krompirja in ovsene rezi. Če jih pa uže vpregamo, treba jim je tudi nekaj ovsa privoštiti.

Proti navedenemu pa ugovarjajo rekoč: ko bi mi svoja žebeta tako krmili, udarila bi vsa krma v kosti: žebeta dobijo bramor v kolena, nakolenice, zajčje sekirice, krganje.

To je uže res, vendar glavni vzrok temu ni dobra krma, ampak slaba strežba, ki žebetom potrebnega gibanja na prostem zraku ne privoščí. Kdor torej svoje žebe vedno v hlevu pusti, morebiti celó privezano k jaslim, pa, kakor rečeno, obilno krmí, ta ne bo vzdredil dobrih konj. Godi se mu, kakor vselej, kedar žival samo dobro krmimo, debelimo: obilna hrana napne trebuh, celo truplo je zgolj meso in tolšča, noge pa zaostajajo, čeravno so te namenjene kedaj nositi truplo, tovore, vlačiti vozove, teže, pa so preslabotne, ker se v mladosti niso ne urile, ne krepko razvijale. Ako se torej žebe po dolgem času na prosti zrak spusti, skače in leta veselo, pa slabe noge ne morejo težkega trupla nositi, pri skakanji in letanji in naglem obračanju zvrne se teža sedaj na to, sedaj na drugo nogo. Kmalu dobi bramor v kolena, krganje ali zajčje sekirice, ali se upeha, postane trdo v udih in med konji imamo enega kruljevca ali pohabljenca več.

Je li takošno ravnanje pametno? Zakaj pa so tesarji in kovači v rokah bolj močni, kakor krojači? Zato, ker prvi svoje roke vsaki dan napenjajo in tako krepijo, krojači pa le s prsti delajo. Zakaj pa beži svinja plemenjača, ki celi dan po pašnikih hodi, zvečer urno in veselo domov, med tem, ko četrto leta pozneje tista svinja podkrmljena in udebeljena komaj noge pod težkim telesom giblje? Zato, ker plemenjača na paši vsaki dan svoje noge uri in vadi in krepí, krmljača pa le svoj trebuh in maščobo množi, da so noge vsled dolgega miru in ležanja oslabele. Zato pa je nespametno, s konjem, ki je namenjen kedaj noge krepko rabiti in tako gospodarjem koristiti, ravnati tako kakor s svinjo krmljenko, ki ima edini namen, da mogoče veliko mesa in masti nastavi. Toraj ni res, da bi preobilna krma žebetom v kosti udarila, udari jim nespametno ravnanje gospodarjevo z njimi.

Največje vrednosti je tisti konj, ki ima trdne kosti, močne mišice in kite. To se pa doseže, ako v mladosti konja urimo, da se mu kosti, mišice in kite dobro krepijo. Pustijo torej naj gospodarji uže mladim žebetom, ko so nekaj tednov stara, vsaki dan nekoliko časa sprehajati se kraj matere. Odstavljena žebeta se naj spravijo v hlev, neprivezana, da morejo prosto sem ter tje hoditi. Vrhu tega jih moramo vsak dan nekoliko spustiti na dvorišče. Tudi kaže gnojišče zarrantati in žebeta ondi nagnati, da gnoj pohodijo in steptajo, kar je tudi koristno. Pri malih voznjah je dobro žebe k materi privezati ali pa k drugemu mirnemu konju.

Vsakako je skrbeti, da žebeta vsak dan dobijo priliko, sprehoditi se in zletati, vendar ne preveč, kajti to krepí jim ude. Na tak način vzredimo si zdravih in krepkih konj, na veselje posestniku in dobro poplačanje krme in strežbe, ki se je za žebeta porabila.

„Gosp. glasnik za Štajersko“.